

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Inserțiuni

Un șir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii«
în
Blaș.

Anul VII.

Blaș 17 Aprilie 1897.

Numărul 16.

Șcôla, biserica și statul.

Cel ce are șcôla, are viitoriul!

Înse cine are șcôla?

În vreme ce statul și biserica pre-
tind pe sama sa drepturi preste șcôlă
și în parte și deprind drepturile acelea,
într'aceea șcôla o are învățatoriul, de
și tot îi contestează ori ce drept preste
biserică. El e numai organ, aci al pu-
terii statului, colo al puterii bisericesci,
colo al puterii comunale, și în realitate
totuși el deprinde preste biserică o
putere, ce nu se controlază și nici nu
se póte controla.

Să nu ne zică óre cine, că pe înv-
țătoriul îl controlază auctoritatea lui
superióră, cheme-se ea ori cum. Lucru-
rile esterne pot să se controleze. Se
póte controla și metoda lui de a instrui.
Dar de controlarea educării nu póte fi
vorbă. În privința acésta șcôla e ca și
învățatoriul, și învățatoriul e ca și șcôla.
Ce gândesce el despre cestiunile cele
mari ale omenimii, aceea o tórnă el în
învățaceii săi, fără ca aceștia să bage
de samă. Cum ar puté să o bage de
samă acésta organele de controlă?

Din acestea putem să scótem pe
sama noastră învățatura, că învățatoriul
e un om de mare importanță, și că e
un obiect fórt de dorit dreptul de a
instiui și destiui pe învățatori. Găsim
decî, că e lucru fórt firesc, că tot fac-
torii cei mari de putere ai societății
pretind deprinderea acestei puteri ca un
drept pe sama sa.

Statul dispune de forță fizică, și
nu e decî mirare dacă el în preten-
siunea acésta e mai îndrăsneț de cât
alți factori. El și scie, să-și exploateze
situația favorabilă. El în rîndul cel
dintăiū o face acésta întroducînd silirea
de a cerceta șcôla, cercetarea obligată
a școlii. Adecă el dispune, ca toți pruncii
în o anumită vristă să cerceteze vre o
șcôlă, pentru ca într'insa să-și dobîn-
descă cunoscînțele, de cari are lipsă în
lupta vieții. Posiția sa de putere și-o
mai potențază statul încă și prin mono-
polul de șcôlă. El își ascrie adecă șie-și
singur ori în insoțire cu comunele poli-
tice dreptul exclusiv de a întemeia școlii.
Monopolul acesta adevărat că îl urgi-
tază și la noi neîncetat liberalismul
șovinist. Dar până la realizarea lui la
noi încă n'am ajuns. Am ajuns înse
până la atâta, că statul supune tóte
institutele de învățămînt controlei sale
și le stăpânesce cu controla sa.

Biserica se provócă la misiunea sa
didactică, ce a primit-o de la Christos.
Ea póte să se provóce cu drept cuvînt
încă și la dreptul său istoric. Căci
istoria dovedesce limpede, că biserica e
propria putere civilisátore. Ea a trezit
idea școlii, ea e mama școlii, ea a în-
temeiat școlile, a adunat pruncii la
învățatură și a dat învățătorilor mi-
siunea didactică. Numai după ce au
băgat de samă nu întru atâta, cât sînt
de momentóse cunoscînțele cele ce se
câștigă în șcôlă, ci mai virtos cât de
momentósă e înriurînța, ce o are șcôla
asupra generațiunii celei ce se pregă-
tesce a lua în mâinile sale destinul so-
cietății omenesci, numai după aceea au
început a nutri interesare față cu șcôla,
și un factor social, care dispune de
destulă forță fizică, pentru ca să credă,
că póte ingenunchia ori ce altă putere,
se silesce a sechestra pe sama sa dreptul
esclusiv preste șcôlă. Înriurînța asupra
școlii statul și-o rezervază șie-și ér sar-
cina de a suporta spesele școlii o aruncă
pe umerii singuraticilor ori pe ai co-
munei politice.

Dar acum se ivesce cestiunea drep-
tului. Căci în zădar ne amăgim cu frase:
dreptul mai pe urmă tot iese învinge-
toriū. Lupta póte să țină vécuri; dară
cel ce nu are dreptate, acela bolesce
de urmările nedreptății sale, până când
mai pe urmă o recunósce și cércă a în-
drepta, ce a stricat. Și axioma acésta
are valóre nu numai cu privire la lucrări,
ci și cu privire la păreri. Rătăcirile au
de-a rîndul urmări neplăcute, și dacă
eū rătăcirea nu o recunosc conside-
rându-o în sine însă-și, voiū avé să o
recunosc în chip mai dureros în urmă-
rile ei.

De o ast fel de rătăcire funda-
mentală bolesce societatea în privința
conceptului statului. Statul e șie-și scop,
zic profesorii de drepturi, și nici o
prostie nu au cercat savanții a o do-
vedi cu mai mult aparat sciințific ca
chiar prostia acésta. Căci ast-fel se
ascrie statului fire dumnezeescă. Ast
fel se proclamă principiul practic, că
ceea ce face statul, e moralminte bine,
pentru că statul o face, și fiesce cine
are să se subordineze în chip necon-
diționat voinței statului.

Aci se mai ivesce de la sine între-
barea, că proprie cine e statul acela,
care zice despre sine, că el e isvorul
a tot dreptul? Ludovic XIV de Franța
a zis, că el singur e statul, pe când
Frideric II de Prusia a mărturisit lumii,

că el e servitoriul cel dintăiū al
statului. Mai pe urmă dórá se concen-
trază statul în puterea aceea de supe-
rioritate, carea susține despre sine, că
ea lucră în numele tuturor. Dacă a fost
lucru moralminte bun, că puterea acésta
de superioritate a dispus decapitarea lui
Ludovic XVI și a soției lui, să cum-
pénescă aceia, cari zeifică statul zicînd,
că el e șie-și scop, și nu vor, să sufere,
ca óre cine să critice moralitatea fap-
telor, motivelor și legilor statului.

Noi nu atribuim statului o însem-
nătate atât de înaltă și dumnezeescă.
Noi statul îl privim de o instituție
voită de Dumnezeu, pentru ca ea să
facă cu puțință stabilitatea societății și
să-i promoveze prosperarea. Statul e
de în tocmai așa de supus legilor dum-
nezeesci ca și ori care om singuratic.
Ceea ce face statul e bun nu pentru
că o face statul, ci pentru că corés-
punde legilor dumnezeesci, și când o
lucrare a statului nu corésponde acestor
legi, ea e rea în tocmai ca și cum o
ar fi sevârșit un om singuratic.

Și acum să aplicăm tóte acestea
la șcôlă. De unde ar și avé statul vre
un drept preste șcôlă? Dórá pruncii nu
s'au încredințat statului. Dimpotrivă
Dumnezeu îi dăruiesce părinților. Pruncii
ar peri în zilele cele dintăiū ale esis-
tinței sale, dacă nu s'ar interesa pă-
rinții de ei. Dumnezeu i-a dat părinților,
și prin aceea, că i-a dat lipsiți de
putința de a-și ajuta, le-a încredințat și
datorința de a se interesa de ei. Și
asta s'a întîmplat într'un timp, când
încă nicăirea nu putea fi vorbă de vre
un stat. Datorința asta esistă decî ne-
atîrnátore de la stat. Un drept propriū
de a educa preste tot nici nu esistă.
Esistă numai o datorință de a educa, și
și de cum va voim, ca dreptul de a nu
fi conturbați în împlinirea datorinței
sale să-l numim drept de a educa, bine;
numai cât să nu uităm nici o dată, că
dreptul acesta póte să se numescă drept
numai în sens impropriū.

Căci în conceptul dreptului e lucru
esențial acela, că deprinderea lui stă în
voea celui îndreptătit. La un drept pot
să renunț, înse la dreptul de a-și cresce
pruncii părinții nu pot să renunțe. Acest
drept e mai virtos o datorință, carea
ei trebuie să o împlinescă, și cel ce se
amestecă în datorința acésta, acela co-
mite nedreptate.

Dar educarea cuprinde tot, ce e
de lipsă, pentru ca să facă pe prunc-
capabil, ca la timpul său să póta sus-

țină lupta pentru viață, nu numai lupta materială, ci și lupta morală. Scopul omului nu stă numai în aceea, ca el să-și dobândească cele de lipsă pentru traiu, ci el în viața acesta are să urmărească și un scop vecinic.

La toate acestea pe prunc are să-l facă capabil educarea. Inse pe lângă dezvoltarea noastră culturală abia se vor pute găsi părinți, cari să fie în poziția aceea fizică și morală, ca ei singuri să potă împlini educarea indestulătoare a pruncilor săi. Ei au să cerce deci ajutorii și ajutoriul acesta li-l oferă școala.

Din acestea toate urmăză două lucruri, și a nume mai întâiu că fiescă căruia îi stă în voe, să întemeieze școlii, ér apoi că e dreptul exclusiv al părinților a alege școala aceea, căreia să-i încredințeze pruncii săi spre educare.

Asta pare deci a fi partea principială a acestei chestiuni importante.

În praxă inse lucrurile se dezvoltă de multe ori nebăgându-se în samă principiile. Statul adevărat că nu are nici un drept preste școala, carea nu a întemeiat-o el; dară el totuși are interesul, ca fiitorii săi civi să-și însușească o anumită sumă de cunoștințe, de cari are lipsă între împrejurările de astăzi ale vieții. Îi stă deci în voe a întemeia școlii. Inse aceea, că ore părinții să trimită pe pruncii săi în școlile acestea ori nu, aceea e treba părinților. Statul pôte să le facă comodă și favorabilă trimiterea acésta, dar nu-i pôte sili, ca să-i trimită. Ba mai mergem încă cu un paș mai de parte: Statul are să apere nu numai drepturile părinților ci și pe ale pruncilor, și el de aceea pôte pretinde de la părinți, ca ei să se îngrijescă de aceea, ca pruncii lor să-și câștige o anumită măsură de cunoștințe. El pôte introduce cercetarea obligată a școlii, inse nu pôte sili pe părinți, ca ei să dea pe pruncii săi în școala lui. Că în ce chip își dobâdesc pruncii cunoștințele de lipsă, asta nu e treba statului.

Biserica încă are un interes important în fața școlii. Ba ea are încă și mai mult: ea în mandatul său cel dumnezeesc de a învăța pe ómenii are față cu școala o datorință și prin urmare și un drept. Ea ca ori cine are dreptul de a întemeia școlii, dar ea are și datorința de a învăța pe ómenii în cele ale religiunii. Datorința asta o are ea față cu cei mari și cu cei mici. Ea pôte deci să adune pe cei mici în jurul său, pentru ca să-i învețe adevărurile religioase creștine, și dacă ea întocmesce lucrurile ast fel, cât cu învățarea adevărurilor creștine împreună și învățarea științei profane, pe cum o a și făcut și o face și astăzi pe totă fața pământului, atunci părinții ar lucra foarte nebunesc, dacă ar trimite pruncii săi în școala bisericii, pentru ca ei acolo să învețe adevărurile religioase, și tot de o dată și în școala statului, pentru ca ei acolo să-și câștige cunoștințele cele alalte. Preste tot grăind, pe cum am observat deja mai la deal, biserica e mama școlii. Școlii în înțelesul nostru nu a avut nici când întregă anticitatea cea păgână, de și ea s'a avintat la o

tréptă înaltă a culturii. Cetirea și scrierea, cari totuși sint fundamentul neapărat de lipsă a totă știința, erau bunul claselor celor mai înalte. Numai biserica s'a gândit în sfârșit la aceea, ca să împărtășească poporului fundamentul acela și spre acest scop a întemeiat școlile sale. Din școlile acestea s'a lătit știința.

Pe cum se dezvoltă la noi raporturile scolastice, ele pentru noi creștinii devin nesuferibile. Dreptul părinților asupra educării pruncilor săi începe a nu se mai recunoște și a nu se mai băga în samă. Cel înzestrat cu averi lumesci adevărat că pôte să încredințeze pruncii săi acelora, față cu cari nutrește încredere, și chiar și în casuri de acestea cercă statul, dacă pôte și el să nutrească încredere față cu educatorii aceia. Inse ce va fi cu cei ce nu dispun de saci plini de bani, — și ei sint cei mai mulți? — Acuma réul nu e încă chiar de față, ci numai amenință. Tot mai mult se grăesc despre statificarea tuturor școlilor. Atuncia vor duce pe prunci în cas de lipsă cu ajutoriul poliției într'o școlă, în care funcționează nisce învățători, față cu cari părinții pruncilor cu greu vor pute să nutrească încredere. Nimeni nu-i va întreba, dacă ei nutresc încrederea acésta ori ba. Vor grăi și atunci mult despre instrucție și educare religioasă-morală. Dar esperința, ce s'a făcut până acum la noi și pe airia în școlile statului, ne spune, ce să ținem despre creșterea religioasă, de care se vor îngriji în școlile acelea învățătorii. Numai de unăzi a avut lumea parte de spectacolul de a vedé în Austria pe învățători votând pentru candidați de deputați socialiști!

Descreștinarea Ungariei înaintéază cu pași repeși de la intrarea în vigóre a nouelor reforme bisericesci politice. Mai pe fie care zi se fac insinuări de trecere de la confesiunile creștine la neconfesionalitate, adecă la descresștinare; căci o religiune fără cult și fără cler nici intipui nu se pôte. E mirare, că cel mai mare contingent al neconfesionalilor îl dau protestanții și biserica protestantă, a carei conducători au spriginit cu zel guvernul liberal în aducerea nouelor reforme are cele mai considerabile perderi; pe când israiliții, de și în teorii sint apărătorii neconfesionalității, țin strins la religiunea lor. Mai trec la neconfesionalism și greco-orientalii de prin Banat, unde poporul e moralmente decăzut.

Foilor magiare li se anunță din Hodmezóvásárhely, că acolo în timpul din urmă erăși s'au declarat număróse familii de neconfesionale. Neconfesionalii aparțin sectei Nazarenilor, care sustă de mai mulți ani și numără sute de membri. O altă parte a fost provocată de socialiști, ca să se elibereze de darea apăsătoare a cultului repășind din biserică. Fiind că în sensul articolului de lege XLIII din 1895 neconfesionalii au să plătescă încă cincii ani contribuțiunea cultului la biserică, din care au eșit, trec mai întâiu la Unitari, fiind aici darea de cult numai 50 cr. pe an. În adevér e dureros, când cine va și numai pentru 50 cr. încă e gata a-și părăsi religiunea. Contra reului acestuia de care până acum mai puțin sufere biserica catolică, numai zelul clerului în instruirea,

religióasă și îndreptarea poporului mai ajută. Aici érá se dovedesce însemnătatea școlilor bune confesionale, unde preotului și învățătorului îi se îmbie ocaziune de a sădi adnc în inima tinerimii pincipiile religiunii creștine. Prin școlile de stat, la înmulțirea cărora se lucră acum cu prea mare diligență în ministeriu nu mai indiferentismul religios se propagă, apoi indiferentismul e primul paș spre neconfesionalism și descresștinare. De unde guvernul liberal, care țințește, ca prin școlile de stat să amalgamiséze diferitele naționalități în una magiară și să împace confesiunile, lucră indirect la descresștinarea Ungariei.

Un convertit celebru. — Tregerile de la anglicanism la catolicism sint lucru de toate zilele în Anglia. De la memorabila conversiune a lui Manning în 1840 și a lui Newman în 1850 nici o conversiune nu a produs așa mare svon ca întórcerea la biserica catolică a d-lui Maturin din congregația anglicană a s. Ioan Evangelistul. De curénd împreună cu dl Maturin s'a făcut catolic și predicatorul anglican Henric Mother de la biserica Bortholomeu din Brighton. Ambii se prepară în Roma pentru primirea ordinării de preoți. În specie, ce privesce conversiunea lui Maturin, e de observat, că el a fost cel mai însemnăt orator al bisericii anglicane; era considerat și de cel mai erudit și mai consumat polemic. Viața sa esemplară, zelul său înfocat pentru biserica protestantă l-au înduplecat, să între în congregațiunea anglicană a S. Ioan Ev., care, după norma celor catolice, urmăză consiliile evangelice. Fiind el cel mai celebru și cel mai cu influință membru al congregațiunii numite, nu e mirare, că mulți din foștii săi colegi să pregătesc a-l urma și în catolicism. Ca misionar anglican și-a câștigat renume nu numai în Europa, ci și în America, unde încă a provocat mare senzație conversiunea lui. El este în cea mai frumósă etate a bărbăției și conversiunea lui se datoresce după Dumnezeu în locul prim lucrării directe a Sfinției Sale Leo XIII.

Curțile cu jurați și naționalitățile. — Proiectul de lege pentru reorganizarea curților cu jurați prevede, că numai acei cetățeni pot figura ca jurați, cari posed limba magiară. Prin acésta dispoziție să restringe dreptul cetățenilor, cari își fac datorințele către stat, dar nu știu unguresce, prin urmare purcedénd din principiul egalei îndreptățiri, condiționarea de la cunoșterea limbii magiare a dreptului de a funcționa ca jurat e nedreptă pentru nemagiari. Despre nedreptatea acésta sint consci și fabricătorii proiectului de lege. Spre a da un colorit de legalitate neîndreptățirii proiectate ei publică în Pol. Corr. o epistolă datată din Budapesta, în care afirmă, că cunoșterea limbii magiare e prescrisă deja de legea, care declară limba magiară ca limbă exclusivă în pertractarea judiciară. Pentru jurați, cari nu știu limba statului, judecătoria ar fi necesită să traducă singuraticile acte prin interprete, ceea ce ar lipsi procedura curții cu jurați de nemijlocita intuițiune. În pracsă încă nu invólă în sine dispoziția acésta nici o vătémare pentru naționalități. Datele statistice ale ministeriului de justiție probéză, că în întregă țara între bărbații de la 30—60 de ani 70% posed perfect limba magiară în vorbire și scriere

și proporțiunea e și mai favorabilă, dacă se consideră, că capabilitatea de a fi jurat începe la etatea de 26 de ani. Abia se poate întâmpla cazul, când nu s'ar pute constitui juriul din lipsa juraților, cari nu ar ști unguresce. Comunicatul semioficios din Pol. Corr. e întocmit spre a seduce pe omenii simplici. Nici o lege nu prescrie, ca procedura judiciară să decurgă numai unguresce, de și în praxă așa se întâmplă de presente. Mai de parte intuițiunea nemijlocită pretinde, ca juratul să poședă deplin limba acusatului, a martorilor, a apărătorilor și a celor alalte persoane, cari au rolă în proces, și nici de cum să nu-și câștige impresiunile și convingerile prin traducerea defectuoasă, comunicată sec și rece de către interprete, cum se întâmplă de present pertractarea proceselor de presă intentate ziarelor nemagiare. Unde limba acusatului e magiară, să știe jurații unguresce, unde română, românește, cu un cuvânt să cunoscă limba părților litigante. Acesta o aduce cu sine natura lucrului.

Din datele publicate de către ministerul de justiție se vede, că numărul bărbaților, cari să știe unguresce, lipsesc în sediul alor 11 tribunale regesci, anume: Eperjes, Deva, Csikszereda, Elisabetopol, Aranyos-Maroth, Rozsa-hegy, Biserica-albă, Caransebiș, Ipoly-ság, Lócse și Trencsén. După proiectul de lege pe teritoriul fie căruia tribunal trebuie să fie cel puțin 480 de indiviți capabili de a funcționa ca jurați. În orașele enumerate numai așa pot fi curți cu jurați, dacă se vor lua în numărul de 480 și indiviți din afară; dară cine nu știe cu venirea acestora pentru constituirea juriului câte dificultăți nu întâmpina? Deci și asertiunea, că ar fi destui bărbați calificați, cari știu bine unguresce, încă este nefundată.

Socialismul agrar în loc de a se sugruma prin măsurile estra-ordinare luate de guvernul nostru numit liberal, devine tot mai amenințător. Socialiștii din Alföld, cel mai productiv ținut al Ungariei, se organizează neîncetat. Dacă auctoritățile prin măsuri violente îi împedecă de la desfășurarea publică asupra stării lor, ei se adună în secret și încă de pe acum se pregătesc pentru înscenarea unei greve generale pe timpul secerișului. Liberalii s'au dat se ascrie mișcările socialiste agitațiunii unor omeni fără inimă; dară uită, că aceștia au crescut în școala liberală, care i-a despoiat de religie și prin urmare și de cultura inimii și de moralitate, care face destingere între al meu și al tău, și îți impune a da fie căruia, ce i-se cuvine. Aditem și noi că agitațiunea va nutri socialismul, dară cauza lui principală este exploatarea și sărăcirea poporului prin marele capital. Când poporul vede de o parte miseria sa, era de cea alaltă îmbuibarea capitalismului și pre lângă acea îi lipsesc și cultura religioasă-morală, care i-ar da tărie, să suporțe starea lui cea de compătimit, ușor ascultă de socialiștii agitatori, ba și când nu l-ar agita nime ușor s'ar nasce în mintea lui ideea socialiste. Sistemul liberal, care sprijinesc capitalismul și înmulțesc sarcinile poporului e cauza principală a mișcărilor socialiste; delătore-se această cauză, și vocea agitatorilor va resuna în deșert.

Proprietarii de pământ din comitatele Békés, Csanád și Csongrád sînt îngrijiiți cu privire la desvoltarea mișcării socialiste. Comisiunea administrativă a comitatului Békés

de pe acum a recurs la ajutorul guvernului cerënd, ca la timpul se, să trimită soldați pentru lucrul câmpului. În cazul acesta greva socialistă ar suferi un mare fiasco. Comitatele de dincolo de Dunăre încă ferb de propaganda socialistă, și ea a erupt între terenii din Croația, unde până acum numai între industriași se află socialiști.

Țerenii croați ajunși la sapă de lemn primesc cu bucurie doctrina socialistă de a împărți între sine latifundiile marilor proprietari. Ei recurg și la fapte violente în direcțiunea acésta și chiar în zilele trecute au fost escortați 37 de socialiști agrari pentru escese și predați tribunalului din Esseg. Redactorul ziarului social-democrat: „Sloboda“ în 10 a c. a fost prins și escortat la Mitrovița pentru agitațiunile socialiste. Regimul croat a publicat adevărat statariu în contra socialiștilor și a instituțiilor lor. Banul prin un ordin strict a dispus auctorităților administrative, ca să disolve toate cluburile și reuniunile politice, colectele și ofertele făcute în favorul lor să le confisce, era în contra colectanților și a fundatorilor de corporațiuni politice să începă cea mai rigorosă urmărire criminală. Ordinațiunea sa a dat-o banul pe baza patentei împărătesci din 26 Novembre 1852, care și acum este în vigoare pentru Croația-Slavonia.

Prin ordinațiunea banului în contra socialiștilor sînt lovite și partidele politice opoziționale, cari au o mulțime de cluburi politice. În sensul ordinațiunii cluburile au se fie desființate era banii lor confiscați chiar acum în prejma alegerilor pentru dieta croată.

În contra naționalităților nemagiare ca și în contra socialistilor le sînt bine venite liberalilor nostri patentele de pe timpul absolutismului și măsurile estra-ordinare. Ele înse nu duc la scop. Pe Magiari i-a vecsat, dară nu i-au putut nimici patentele absolutistice la timpul se, așa nu vor nimici nici pe naționalități. Socialismul e o bolă socială, care numai prin guvernare dreaptă și înțeleptă, prin rentorcerea la principiile creștine, se poate vindeca. De aceste principii actualii guvernanți nu voesc nici se știe, și pentru aceea va rămâne socialismul și pe viitor ca o cangrenă pe corpul societății din statul nostru.

Revistă bisericăscă.

Roma.

Sfinția Sa Leo XIII a primit Duminecă în audiență pe ambasadorul șahulului persian, care i-a adus la cunoștință suirea pe tron a noului rege Muraf-Feredin.

Consistoriul papal se va ține în 19 a. c.

Papa Leo XIII de curënd a adresat o epistolă arhiepiscopului de Toulousa, în care arată, că i-au interpretat fals scriptele de mai înainte cei ce susțin, că Sfinția Sa ar pofti de la Catolicii francesi primirea necondiționată a formei de guvernare republicană. Papa a provocat și provocă pe Catolicii din Franța la unire și la luptă politică organizată pentru apărarea și promovarea intereselor religioase a cetățenilor. Prin epistola papală se dă a înțelege monarhiștilor, că S. Scaun nu le este contrariu.

Franța.

Abatele Gayrand a interpelat pe ministrul de justiție Darlan, că pentru ce s'a sistat din nou solvirea competențelor la doi parochii, după ce statul are să solvescă preoții competența ca desdăunare pentru averile secularizate ale bisericii. Ministrul nu a putut aduce nimica în contra acelor doi preoți, ci s'a restrins a declara, că acesta e un drept al statului practizat de toate guvernele, adecă după morala liberală nedreptatea practizată de guvernele republicane constituie un titlu de drept, spre a se practiza și pe viitor.

Pe când guvernul persecută biserica, unica propagătoare a adevăratei moralități, senatul începe o acțiune energică spre a pune stavilă imoralității. La insistința senatului în direcțiunea acésta în ședința din 12 a c. ministrul de instrucțiunea publică a declarat, că va dispune censura preventivă pentru speșele, ce au să se predée în ospetăriile de rënd. Ministrul de interne Barthon spune, că a oprit strict vinderea pe strade a chipurilor imorale. În fine ministrul de justiție promite, că guvernul va aduce proiecte de legi pentru protejerea mai eficace a moralității.

Își uită capii republicani, că acolo unde nu-i temere de Dumnezeu și religiozitate, nu poate prospera moralitatea, lipsindu-i fundamentul și rădăcina. Prin legi rigoroșe se poate ajunge cel mult la așa numita legalitate. Dacă republicanii voesc sincer restabilirea moralității în viața publică și privată a cetățenilor, nu au de cât să se rețină de a mai împedeca biserica întru împlinirea misiunii sale.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Ministri presidenți și de finanțe austriaci și ungari era au avut Duminecă conferință în Viena. Tot Duminecă după amezii acesti ministri au ținut conferință sub presidiul Maiestății Sale. Unele foi vrea să știe, că proporțiunea cotei e deja stabilită, anume 65.3 : 34. 7. Semi-oficioasă „Bud. Tud.“ după datină desminte scirile referitoare la cota, scriind că scirile, după cari obiectul pertractărilor ar fi fost stabilirea cotei, și că cota deja s'ar fi stabilit între cele două guverne, firesce au să se privescă ca scornitură cu totul arbitrară și nefundată. Cele două guverne și acum țin la prescrierea legii, că stabilirea cotei înainte de toate au să-o facă câte o comisiune esmisă de parlamente, și guvernele nu se dimit în pertractări, până ce nu-și vor fi pronunțat comisiunile cuvintul ultim.

Ultimul nunțiu al comisiunii ungare a fost dorința, de a se complana diferența prin convenirea ambelor comisiuni și tractarea verbală a cestiunii. Noua comisiune austriacă a primit propunerea acésta și membri ei sînt gata a veni la Budapesta. Dacă nici aceste pertractări nu ar conduce la conțelegere, atunci au să pertracteze cestiunea cotei guvernele, și pe baza acelor pertractări să substernă dietelor proiecte de legi cu privire la

suportarea cheltuielilor comune ale monarhiei în sensul articolului de l. XII din 1867.

Austria.

Germanii liberali și naționali din parlamentul din Viena atacă aspru guvernul pentru ordinațiunea dată în favoarea limbii cehe și pretind revocarea acelei ordinațiuni fără amânare. La atacurile opoziționale răspundând ministrul president Badeni a declarat, că ține la principiul fundamental, cumcă determinarea limbii oficiale la oficiolate aparține executivului, și din cauza aceasta are să se facă pe calea ordinațiunilor. Acest principiu l-au urmat toți ministri de la era constituțională în coce. Ce privește partea politică a cestiunii accentuează, că ori și cât de mult ar considera guvernul spriginul clubului cehic, totuși ordinațiunea amintită nu a dat-o din punct de vedere al tacticii parlamentare. Cestiunea trebuie privită din două puncte de vedere, un punct e dreptatea și egalitatea; era cel alalt punct de vedere e de a pune basă la egala îndreptățire a ambelor naționalități. Guvernul a declarat chiar la pășirea sa în oficiu, că se va ocupa mai de aproape cu cestiunea bohemă. Regularea în cestiunea limbii este o condiție pentru regularea cestiunii boheme.

Vorbind despre situațiunea politică generală a imperiului, zice Badeni, că decretul împărătesc, prin care s'a reconstituit cabinetul eschide domnia de partid, ceea ce ar fi și imposibil în Austria. Deci guvernul, ca și până acum, va avea ca normativ în activitatea sa numai interesele imperiului, primind cu mulțămintă spriginul partidelor moderate din parlament.

România.

Crisa ministerială s'a rezolvat prin formarea unui cabinet Sturdza. Ministrul president Sturdza și-a rezervat afacerile externe, la interne e Ferekide, la finanțe G. Cantacuzino, la culte Spiru Haret, la justiție Al. Djuvara, la războiul generalul Berendei, la dominiile A. Stolojan și la lucrările publice Jonel Brătian. Cel mai mulți dintre actualii ministri au mai făcut parte din cabinetele anterioare.

Noul cabinet, compus numai din elementele sturdziște ale partidului național s'a prezentat corpurilor legitime în 12 a. c., unde dl Sturdza a cetit decretul regal de denumire. În camera dl Sturdza a făcut următoarea declarațiune: „Eșit din sinul partidului național-liberal, vom urma ca și predecesorii noștri, pe calea trasă de un lung șir de ani de muncă spornică pentru țară. Ne vom da toate puterile noastre, ca să împlinim cu scrupulozitate datoriile luate asupra-ne. Rugăm pe toți membrii parlamentului să ne dea spriginul lor, pentru ca strins uniți în ale patriei interese — să ținem sus prestigiul și pozițiunea regatului. D. Fleva critică aspru noul cabinet, numind un guvern de provocațiune; era Gr. M. Sturdza declară, că în fața evenimentelor din afară consideră cabinetul dlui Dum. Sturdza ca un pericol pentru țară. E cunoscut înse, că prințul M. Gr. Sturdza este amic mare al Rusiei, pe când dl Dum. Sturdza al întreitiei alianțe. Conservatorii sînt provocați prin șeful lor,

dl Lascar Catargiu, ca în fața noiei situațiuni politice din fie care județ, să se trimită pe 18 April delegați la Bucuresci pentru o consfătuire.

Italia.

Socialistii cuceresc tot mai mult teren în țară și în parlament. În 1890 abia erau doi ablegați socialisti în camera și în 1895 numărul lor s'a urcat la 8, pe când la ultimele alegeri au dobîndit socialistii 20 de mandate de deputați în parlament. Marchisul Rudini la începutul guvernării sale se lauda, că de socialism nu se teme și a esoperat de la Regele agrățiarea tuturor socialistilor deținuți. Acum înse și pe ministerul Rudini l-a cuprins gróza de creșterea repede a socialismului. Ministrul de justiție deja a și dat ordin tribunalelor, să purcedă mai riguros în urmărirea socialismului.

E vorba, că guvernul italian ar fi pe cale de a ceda Egiptului fortăreța Cassala, după ce susținerea ei ar recere prea multe jertfe de la statul italian.

În cestiunea Cretei, fiind interpelat de opoziție a declarat ministrul president Rudini, că Italia a intervenit cu flota spre a apăra pe cel slab în contra celui mai tare și a mijloci poporațiunii cretene pace și libertate, și nici de cum nu a pășit în contra Greciei. Ca Italia să lucre în armonie cu cele alalte puteri o pretinde propriile ei interese, păstrarea echilibrului pe marea mediterană și conservarea păcii europene.

Turcia.

Concentrarea armatei în Macedonia și Tesalia la confiniile grecesce deja a dat ansă la bătăi formale între Turci și Greci. Mai multe cete de voluntari greci ajutați de legionarii italieni sub conducerea socialistului Cipriani au încălcat teritoriul turcesc. Informațiunile referitoare la bătăi sînt defectuoase și variază după sorgintea, din care provin. Și Turcii și Grecii se laudă pe sine în telegramele, ce le trimit presei europene. După anunțările turcesce la Dicasta ar fi fost în luptă 5000 de Greci, perđend 2000 de ómeni. La Spilo au avut Grecii în zilele acestea pierdere de 1000 de ómeni. Între voluntarii greci sînt și mulți ostași din armata regulată grecescă. Atacurile din partea voluntarilor se întîmplă mai mult noptea. Grecii voesc, ca prin aceste moiestări a armatei turcesce, să provóce pe Turcia la declararea războiului. Turcii se pare, că înțeleg intențiunile grecesce și sînt foarte precauți. Edhem-pașa, comandantul suprem, a dat ordin ostașilor, ca să nu trecă confiniile grecesce în urmărirea bandelor de atacători. Trimisul turcesc din Atena a atras atențiunea ministrului de externe grecesc, că pe teritoriul Turciei se pregătesc noie bande spre a pătrunde în provinciile turcesce.

Insurgenții creteni au cuprins fortăreța Kissamos, care era sub scutul flotei austro-ungare. Tunurile flotei austro-ungare nu au putut împedea ocuparea fortăreței, nici femeile și pruncii Turcilor nu au putut fi salvați.

Armata turcescă e concentrată mai ales în Monastir, Salonichi, Elasona, Do-

menic, Dicasta, Crania și Janina. Cu totul sînt în Turcia europeană 83,250 de soldați pedestri, 2500 călăreți și 204 tunuri. Pe când Grecia are la confiniile la 70.000 soldați, la cari se adaugă 3000 de legionarii floeleni. Principalele întărituri grecesce sînt Larissa, Tricala și Arta.

O luptă pentru neatfirnarea bisericii.

(Continuare.)

Cu prilejul conciliului Vatican Bismarck cercase a provoca pe episcopii germani la inscenarea unei schisme. Cercarea aceasta s'a adeverit înse de zădarnică. Numai un număr mic de preoți și laici s'au răscolat asupra „dogmei celei noue“ pe cum le plăcea a caracteriza definirea dogmei despre infalibilitatea Pontifului Roman. De opoziția aceasta a câtorva preoți și laici s'a acățat acum Bismarck spre a provoca schisma aceea mult dorită. Vre-o zece profesori se priviau adecă pe sine de infalibili și împotrindu-se declarării conciliului Vatican întemeiară secta „vechilor catolici“.

Lucru firesc, că episcopii nu puteau lăsa în funcțiunile bisericesci preoți de aceia, cari au inscenat răsvrătirea aceasta publică împotriva hotărîrii conciliului și împotriva auctorității papale.

Ministrul cultelor v. Mühler din contră primia neîncetat porunca de a sprigini pe răsvrățiții aceștia cu toate mijlocele, de cari dispunea statul.

Cu toate că cei mai mulți dintre profesorii „vechi catolici“ de la universități în lipsa de ascultători nu puteau să țină prelecții, ei totuși primiau și pe mai de parte salariile sale din partea statului, era la numirea de profesori ortodoxi ministrul nu voia de loc să se gîndescă.

Stările cele mai triste se iviră în Braunsberg. Acolo erau aplicați un profesor gimnazial de religie și un director seminarial, cari nu se supuseră hotărîrilor consiliului Vatican. Episcopul îi declară deci de escumunicați. Ei înse spriginii din partea auctorităților statului continua a propune studiul obligat al religiunii.

Episcopul de Ermland dr. Krentz se oferi, că va aplica în locul lor cu spesele sale alți doi învățători de religie, numai ca să satisfacă conștiinței părinților catolici, cari aproape toți voiau, ca pruncii lor să fie creșcuți în învățătura catolică.

Cu toate acestea ministrul răspuse în 29 Iunie 1871, că el nu pôte să facă nici o schimbare, de ore ce acei doi profesori de religie învăță „încă și astăzi, ceea ce au învățat înainte de 18 Iulie 1870 cu aprobarea bisericii“. O înlocuire a lor cu alți profesori statul nu pôte deci să permită.

Școlarii catolici aveau deci să fie siliți a învăța religia de la nice profesori eretici. Episcopul se plânse, că prin aceasta se face silă conștiinței catolicilor. Atuncia ministrul răspuse în chip cinic, că „în Prusia preste tot nimeni nu e silit, să cerceteze vre un gimnasiu“. Cu alte cuvinte dacă catolicii nu vor, să li-se facă silă conștiinței, atunci nu umble la școlă. Chiar ca pe timpul lui Iulian Apostatul.

Nici ulterioara corespondință a episcopului cu ministrul nu a dus la nici un rezultat. De aceea episcopatul întreg a subșternut acum în 7 Septembrie împăratului un memorandum, în care s'a tînguit asupra silei

acesteia, ce o făcea ministrul conștiinței catolicilor, și asupra acestui amestec al auctorităților statului în afacerile de credință ale catolicilor. Împăratul le-a răspuns în 18 Octombrie, că după ce episcopii și mai ales Sfinția Sa până acum au recunoscut, că „biserica catolică în Prusia are parte de o stare mai favorabilă de cât în orî care altă țară“, el, împăratul, „nu s'a așteptat la aceea, ca în un memorandum al episcopilor prusesci să afle răsunetul tonului aceluia, care s'a cercat a se intona pe cale publicistică și parlamentară cu scopul de a clătina încrederea aceea îndreptățită, cu care supușii mei catolici au privit până acuma la guvernul meu“. La sfârșitul rezoluției împăratul a mai vestit, că în urma nouelor „evenimente din sinul bisericii catolice“ vor fi de lipsă măsuri legislative.

Și așa se vede, că deja mai înainte de ce s'ar fi luat „măsuri legislative“ nouă, deja mai înainte a început statul a persecuta cu forță credința, ce o mărturisiau Papa, episcopii, preoții și poporul catolic. Și cu o cale s'a proclamat principiul, că în cele ce privesc învățătura catolică, în Prusia nu are să dispună Papa, nici episcopatul, ci ministrul protestant al cultelor conform poruncilor, ce le va primi de la Bismarck.

Și Bismarck nu s'a oprit numai la proclamarea acestui principiu.

În orî care stat paritetic pe lângă un ministru protestant al cultelor ar trebui să fie și unul catolic. Un protestant pe lângă totă buna voință a dese orî nu e adecă capabil a-și forma judecată corectă în afaceri bisericesci catolice. Orî dacă nu există un ministru catolic al cultelor, atunci ministrul cel protestant trebuie cel puțin să aibă lângă sine un sfetnic catolic orî un senat compus din mai mulți sfetnici de aceștia.

Instituția asta în Prusia s'a introdus în 1841 sub numele „despărțământul catolic în ministeriul cultelor“. El se compunea din un director și doi orî trei consilierii. Până unde se estindea competența lor, asta atârna de la ministrul cultelor, de la presidentul cabinetului orî de la regele.

Între împrejurări normale acest despărțământ trebuia să fie de folos atât statului cât și bisericii, până când exista „concordia inter sacerdotium et imperium“.

Dar după ce Bismarck hotărîse, ca în alianță cu liberalii să subordineze imperiului sacerdoțiul, el se găsea în fața alternativei, ca sau să tragă despărțământul în partea sa sau să-l desființeze.

El a și făcut încercări de a-l trage în partea sa. De repetite orî s'au apropiat de dr. Krätzig, directorul despărțământului, acum cu ispite și momiri, acum cu amenințări. Dar nici soroarele nici vîntul nu putură să clătine pe acest serv credincios al bisericii. El sta neclătit în onestitate și în credință. El denegă lui Bismarck cooperarea sa în „Kulturkampf“ și de aceea a trebuit să cadă.

Deja pe timpul consiliului Vatican au cerut numai a rare orî sfatul despărțământului. Măsurile hotărîtoare de altminte nici nu mai precedeau acum de la ministrul cultelor, ci de la cancelarul Bismarck. În afacerea din Braunsberg despărțământului catolic încă nu i-s'a conces nici un amestec.

Procedura îndreptată spre desființarea despărțământului s'a urzit în taină. Ordina-

țiunea de desființare s'a dat în 8 Iuliu 1871 motivându-se cu hotărîrea din 18 Iuliu 1870, adecă cu aceea, că prin hotărîrea acesta despre infalibilitatea Pontificelui raporturile dintre stat și dintre biserică s'au schimbat, de ore ce capul bisericii catolice nu mai e același obiect juridic, cu care contractase odinioară statul. Era învinuirea cea mai de frunte, ce o făcuse Bismarck pe față despărțământului, a fost acela, că despărțământul s'a îngrijit prea puțin de germanizare în școlile polone din Posnania, Prusia vestică și Silesia.

A urmat apoi așa numitul „Kanzelparagraph“. În noul imperiu s'a introdus codul penal al Prusiei. Dar când o făcurea acesta, se grăbiră cu o cale a da acestui cod penal al imperiului o semnătură, care dovedi asemenea, că în noul imperiu biserică catolică și ministrii ei stau în zodiaca persecutării.

În codul penal prusesc se cuprindeau și acești doi §§-i:

„§. 130. Cel ce sumută între o-laltă pe față diferite clase ale populațiunii la acte de violență într'un chip, care periclitază liniștea publică, se pedepsește cu amendă până la 600 marce orî cu temniță până la 2 ani.“

§. 131. Cel ce cu scopul de a provoca dispreț față cu instituții de ale statului orî cu dispoziții de ale superiorității susține în public orî lătesce fapte inventate orî schimosite, se pedepsește cu amendă până la 600 marce orî cu temniță până la 2 ani.“

Ministrul bavarez v. Lutz a propus acum următorii.

„§. 130 a. Un preot orî alt ministru religios, care într'un chip, care periclitază liniștea publică, face din afaceri de ale statului obiect de publicație orî de discucie în deprinderea orî din cauza deprinderii chemării sale în public înaintea unei mulțimi de popor, orî care o face acesta în vre o biserică orî în vreun alt loc distinat pentru adunări religioase, se pedepsește cu temniță orî cu închisoare în fortăreță până la 2 ani.“

„Asemenea pedepsă lovesce și pe acel preot orî alt ministru religios, care în deprinderea orî din cauza deprinderii chemării sale edă orî lătesce scrieri, în cari afaceri de ale statului se fac obiect de publicație orî de discucie într'un chip, care periclitază liniștea publică.“

Cu drept cuvînt a observat la acestea episcopul v. Ketteler:

„Orî care alt sudit al statului în orî care oficiu și orî care poziție cu ocaziunea unei urmăriri penale pentru discutarea publică a unei instituții a statului pôte să obiecioneze, că discutarea aceea a spus adevărul, orî îi stă în voe, să arete, din instituții de ale statului obiect de dispreț. Numai preotul nu pôte mai mult să se justifice cu aceea, că ceea ce a zis el despre instituții de ale statului, eschide orî ce intențiune răutăcioasă.“

Zădarnice au fost toate remonstrările: majoritatea Reichstagului a primit §§-ii aceia. Noua politică a imperiului german poftia legea acesta. Ea de acum înainte avea să închidă gura preoților, cari voiau să lumineze pe poporeni sîi cu privire la măsurile acelea bisericesci-politice, cari se plănuiă,

(Va urma.)

Noutăți.

Consacrarea Ilustrității Sale Dr Demetriu Radu episcopul Lugosului, proiectată pe Dumineca Tomei (2 Maiu), din cauze neprevădute se amână pe Dumineca următoare a Mironosițelor (9 Maiu), era întronisarea în scaunul episcopesc din Lugos va fi numai Duminecă în 16 Maiu.

La școlile din Blaș azi în 17 a c. se încep vacanțele pentru srbătorile ss. Pasci. La Gimnaziu vacanțele tin până în 28 a c., era la preparandie, școlile normale de băieți și la școala de fetițe până la Dumineca Tomei.

La Veneția. Miercuri la amedi au plecat din Blaș în excursiune la Veneția 14 tineri gimnasiști sub conducerea a lor 7 ddmni profesori. Toți au plecat sănătoși și voioși, le dorim călătorii fericită, și să se reîntoacă în pace.

Vandalismul de la Orade la tabla reg. Este cunoscut, că în August 1893 patrioții potentai de la Orade au aranjat o vandalică demonstrațiune în contra Românilor spargend fereștile de la reședința episcopescă gr. cat. și de la casele Românilor. Tribunalul reg. de la Orade după trăgănare îndelungată în August anul trecut a condamnat pe doi matadori la câte 6 luni de carcer pentru delictul de violență față cu averea privaților (cod. pen. §. 176), tot pentru acest delict au fost condamnați 8 acușai la câte 1 lună de carcer. Recurgend condamnații, tabla reg. din Orade i-a achitat din motivul, că nu s'a putut constata vinovăția lor.

Împăratul Germaniei la Viena. Wilhelm II împăratul Germaniei va cerceta pe Monarchul nostru în Viena la 21 a c.

Darea de miliție a servitorilor. Din incidentul raportului unui inspector de dare ministrul de finanțe a aflat de necesar a declara, că pentru darea scutirii din miliție a servitorilor sînt responsabili stăpânii, și în cazul când darea e restantă din timpul înainte de intrarea în serviciul dîșilor.

Pentru bibliotecile ambulante ale Kulturegyletului ardelenesc ministrul de culte și instrucțiunea publică Wlassics a dat din banii statului un ajutor de 1000 fl. v. a. Tot câte atata a dat și pentru bibliotecile celor alalte reuniuni pentru propagarea limbii magiare prin'tre cetățenii nemagiari ai Ungariei.

La Seghedin spre a-și suferi carcerul de 6 luni pentru „agitația“ comisă prin un toast, a plecat în săptămîna trecută inristul A. Ciato, fiul regretatului avocat arch. L. Ciato din Blaș.

Dr Lueger este confirmat de primar al Vienei; jurământul îl va depune în săptămîna viitoare.

Ștergerea sclăviei. Sultanul de Zanzibar prin un decret declară ștergerea sclăviei. Proprietarii de sclavi vor fi rebonificați pentru perderile materiale, ce le ar avé din dimiterea sclavilor. În cât statul Zanzibar nu ar fi în stare a desdauna pe toți proprietarii de sclavi, Anglia a promis, că îi va veni în ajutor cu bani.

Fundatorul reuniunii postale universale Enric Stephan a renașat în Berlin la 7 a c. El s'a născut în 1831 în Stolp din Pomerania. În 1848 a intrat în serviciul postal al Prusiei căștigându-și renume universal ca organizator al serviciului postal. A luat parte activă la mai multe congrese postale internaționale. Corespondințele, asignațiunile, rambursele și alte instituții salutare introduse la postă parte sînt inventate, parte perfecționate de E. Stephan. El e fundatorul reuniunii postale universale.

Colectă pentru Falb. În urma morbului îndelungat, marele vestitor al vremurilor critice, Falb a ajuns la mare miserie. Amicii sîi au inițiat o colectă în favorul astronomului adunand 75.214 marce, care sumă au predat-o lui Falb din incidentul aniversării a 60-a a zilei sale natale. Din cele 75.214 m. 40.000 m. au să fructifice pentru soția și cei 5 fii ai lui Falb, era de rest pôte dispune liber astronomul.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Jertfa creștinilor.

Comentar al Liturgiilor bisericilor grecesci.

(Continuare.)

Jertfa eucharistică e jertfă de espiare.

Pe cum vedurăm, s. liturgie ca jertfă de adorare și de mulțămită țintesc la glorificarea lui Dumnezeu ca a Domnului nostru suprem și binefăcătorului nostru cel mai mare. Ea îi vedește onoare nemărginită și-i prestă mulțămită nemărginită. Țră întru cât s. liturgie e jertfă de espiare și de cerere, celebrarea ei dobândește și efectele cele mai felurite spre folosul și mântuirea omenilor. Efectele acestea, cari s. liturgie le dobândește omenilor, se numesc mai ales și în chip propriu *ródele* s. jertfe liturgice. Prin eficacia asta a jertfei eucharistice nu numai că nu se derogă de loc jertfei de pe cruce, ci dimpotrivă chiar ea scóte la lumină deplină virtutea nesecată și valoarea nemărginită a jertfei de pe cruce. Asta rezultă de la sine, dacă vom pătrunde în pricepera învățaturii catolice. Învățătura acésta nici de cum nu zice, că prin jertfa lui Christos cea de pe altariu la comóra de mântuire cea dobândită pe cruce s'ar adauge satisfacție nouă și merit nou. Ea dimpotrivă ne spune numai atâta, că prețul acela de răscumpărare, care l-a dobândit jertfa de pe cruce, în s. liturgie nici nu se înmulțesc nici nu scéca, ci numai se aplică întru folosul singuraticilor omenilor. Comóra de grații a lui Christos rămâne în tot de una aceeași, și numai aplicarea și folosirea ei e nouă și se va continua până atunci, până când vor fi omeni, cari sînt capabili și au lipsă de mântuire. Ródele jertfei liturgice preste tot vorbind sînt deci tóte ródele acelea și numai acelea, cari le-a făcut arborele crucii: ceea ce s'a dobândit pe cruce pe sama omenimii întregi, aceea în s. liturgie are să se aplice omenilor singuraticilor. Căci s. liturgie e atât jertfă de espiare cât și jertfă de cerere. Biserica învață lămurit, „că jertfa acésta e cu adevărat jertfă de espiare, și că printr'însa se face, ca noi — să dobîndim milostivire și să găsim grație, când ajutorul e potrivit.“¹⁾ Biserica osîndesc mai de parte pe cel ce ar zice, „că jertfa liturgică e numai jertfă de laudă și de mulțămită, — și că ea nu ar trebui să se aducă pentru vii și morți, pentru păcate, pedepse, satisfacții și alte lipse.“²⁾

Maî întâiu vom deci aci să ne convingem despre aceea, că s. liturgie e cu adevărat jertfă de espiare, ér apoi vom să aflăm, ce și cum lucră ea ca jertfă de espiare.

1. Caracterul de espiare al jertfei eucharistice învățătura și praxa bisericii îl accentuează și-l relevă a dese ori în chipul cel mai energetic.

a) De când păcatul a intrat în lume și zace ca o povoră grea pe sermanii fii ai Evei, de atunci în cultul dumnezeesc sacrificial a pășit pretutindenea pe primul plan dorința de espiare și de iertare. „Îndură-te spre mine, Dumnezeule, după mare mila ta, și după mulțimea îndurărilor tale șterge fărădelegea mea“ (ps. 50, 1). Esclamarea acésta se smulge mai înainte de tóte din peptul omului păcătos și cuprins de pocăință, care întru durere doare, să scape de vină și de pedepsă. Dar conștiința acésta a vinovăției și dorința acésta de răscumpărare își găsește expresiunea sa cea mai puternică în jertfă. De aceea în *L. V. jertfele pentru păcat și de espiare* erau cele mai dese și cele mai de frunte. Țră s. liturgie e împlinirea și deplinirea tuturor jertfelor de mai din ainte de Christos, și ea de aceea *satisfacă tuturor scopurilor, pentru cari se aduce jertfă, și prin urmare trebuie să aibă și caracterul unei jertfe de espiare*, adecă să aibă virtutea de a espia. Adevărul și realitatea *L. N.* în privința acésta nu póte să rămână în apoia prefigurării și umbrei *L. V.*

b) Între efectele morții sacrificiale a lui Isus s. Scriptură relevă a dese ori ștergerea păcatelor, răscumpărarea din blăstēmul păcatului, rumperea zapisului păcatelor, împăcarea dintre ceri și pămînt. Țr dacă s. liturgie fiind serbarea răscumpărării noastre, renoirea morții lui Christos, reprezentarea și continuarea jertfei de pe cruce e rînduită, să mijlocéscă singuraticilor omeni diferitele efecte, ce le-a produs mórtea sacrificială a lui Christos, atunci ea trebuie să le aplice și virtutea sa cea stirpitoare de păcate, adecă satisfacția, ce a prestat-o Christos pe cruce, sau cu alte cuvinte ea trebuie să fie jertfă de espiare. A fară de aceea însuși Domnul a declarat cu prilejul instituirii jertfei eucharistice, că trupul lui

sub forma pâinii se frînge, se dá, sângele lui în páhar se varsă „spre iertarea păcatelor“.

c) Liturgiile cele vechi încă mărturisesc în chipul cel mai limpede credința perpetuă și universală a bisericii în caracterul de espiare, ce-l are jertfa liturgică. În *liturgia grecescă a s. Iacob* preotul se rógă ast fel: „Fă, Dómnne, ca jertfa noastră să-ți fie bineplăcută și sfințită prin Sfîntul Spirit, spre espiarea păcatelor noastre și a nesciinței poporului și spre odihna sufletelor celor ce au adurmit. — Dómnne, îndură-te spre noi; căci cu frică și cu cutrēmur ne apropiăm la sfîntul tēu altariu, ca să aducem jertfa acésta înfricoșată și nesângerósă pentru păcatele noastre și pentru nesciința poporului.“ — În *liturgia coptică a s. Vasiliu*: „Dă-ne nouē, ca jertfa noastră să fie bineplăcută înaintea ta, pentru păcatele mele și pentru neînțelepciunile poporului tēu.“ — În *liturgia siră a s. Iacob*: „— ca taina acésta, carea e rînduită nouē spre mântuire, să nu fie poporului tēu spre osîndă, ci spre iertarea păcatelor, spre lăsarea nesciințelor.“ — În *liturgia grecescă a s. Ioan Crisostom*: „— și ne învrednicește pe noi a-ți aduce ție daruri și jertfe spirituale pentru păcatele noastre și nesciințele poporului.“ — În *liturgia grecescă a s. Vasiliu*: „Primește-ne pe noi, cari ne apropiăm de sfîntul tēu altariu, după mulțimea îndurărilor tale, pentru ca să ne învrednicim a aduce ție cuvîntătórea acésta și fară de sânge jertfă, pentru păcatele noastre și pentru nesciințele poporului.“ — Tot asemenea mărturisesc și *ss. Părinți*. *S. Ciril* din Ierusalim numesc s. liturgie „jertfă de împăcare“ și apoi continuă: „Pentru cei adurmiți, chiar și dacă ar fi păcătoși, (adecă ar mai avé păcate ușóre,) aducem lui Dumnezeu rugăciuni, dar nu numai rugăciuni, ci și pe Christos cel junghiat pentru păcatele noastre, pentru ca prin acésta să împăcăm pe iubitorul de omeni Dumnezeu atât lor cât și nouē.“¹⁾

2. Virtutea și eficacia espiătoare a jertfei liturgice, pe cum declară biserica, se estinde la „păcate, pedepse, satisfacții“. După rînduēla lui Dumnezeu serbarea sacrificială eucharistică servesc spre a mijloci omenilor iertarea păcatelor grele și ușóre, pe cum și lăsarea pedepselor temporale, cari le-au meritat pentru păcate.

a) Jertfa liturgică nu póte să stirpéscă în chip direct și nemijlocit păcatele cele grele, ci póte să contribuéscă numai în chip indirect și mijlocit la stirpirea lor. De întinăciunea păcatelor celor grele omul se póte spéla și curăți numai prin aceea, că se varsă într'însul grația habituală, adecă sau i-se conferescă întâia óră sau i-se conferescă din nou. Grația justificării și în urmare și iertarea păcatelor celor de mórte conform voii lui Dumnezeu omul o póte dobîndi în chip nemijlocit numai priu primirea sacramentului botezului și pocăinței, ori apoi prin nutrirea unei pocăințe perfecte. Sacramentele le-a rînduit Christos Domnul întru justificarea și sfințirea omenilor; ele servesc spre a întemeia și înmulți în om în chip nemijlocit viața cea supranaturală a sufletului. Jertfa dimpotrivă are de scop în rîndul cel dintăiu cultul lui Dumnezeu. E adevărat, că s. liturgie e și mijloc de mântuire pe sama omenilor; dară ea ca atare nu e rînduită, să împărtășéscă ori să producă în chip nemijlocit grația sfințirii. Ea în urmare nu póte șterge și delătura păcatele cele grele numai singură, adecă far de mijlocirea altui mijloc.

Virtutea și eficacia espiătoare a jertfei liturgice a bună samă nu se declară în de ajuns, dacă se zice numai atâta, că ea dobândește grații actuale, cari conduc pe omul păcătos la adevărată penință și întórcere. O esplicare ca acésta șterge aprópe de tot deosebirea, ce există și are să se susțină între momentul espiării și între eficacia impetratorie a jertfei liturgice. Căci jertfa liturgică ca jertfă de espiare și ca jertfă de cerere are efecte diferite, și modul, în care le produce, încă e diferit. S. liturgie, întru cât e jertfă de espiare, liniștesce și îmblândește adecă mânia cea dréptă a lui Dumnezeu, desarméază dreptatea cea pedepsitoare a lui Dumnezeu, îndréptă din nou spre omul cel păcătos privirea dumnezeescii bunvoințe și milostiviri. Virtutea espiătoare a jertfei face deci, ca Dumnezeu mai mult să nu fie mánios și să nu pedepséscă, ci să fie dispus spre grație, adecă să fie aplicat și gata spre a lása omului vinovat și vrednic de pedepsă ori de tot ori în parte pedepsa aceea. Împăcarea acésta a lui Dumnezeu și lăsarea acésta a pedepsei o efeptuesce o prestațiune sau solvire vicară, ce a adus-o Christos spre acest scop; căci în s. liturgie se oferesce Țră și Țră din nou Părintelui ceresc prețul de espiare a păcatelor, care l-a plătit Christos pe

¹⁾ Conc. Trid. sess. XXII. cap. 2.

²⁾ Conc. Trid. l. c. can. 3.

¹⁾ Catech. mystag. 5. n. 8-10.

muntele căpăținii, și oferirea acésta renoită se face pentru persoane anumite, pentru ca Dumnezeu să abată de la ele pedepsa, ce au meritat-o și să le aplice din nou în măsură mai bogată milostivirea sa. S. liturgie ca jertfă de espiare (per modum solutionis) opresce saū desarmeză brațul dreptății pedepsitoare, carele Dumnezeu l-a

ridicat asupra păcătoșilor, érá ca jertfă de cerere (pe temeiul meritelor și întrepunerii lui Christos) are virtutea de a mișca (per modum impetrationis) bunătatea și dărnicia lui Dumnezeu spre împărtășirea grațiilor și binefacerilor celor mai felurite.

(Va urma.)

Ben Hur

saū

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Acum se védi încrederea cea de necredut a Romanului. El desfășură frînele din jurul trupului său, le aruncă la o parte, se pogorî, păși în jurul cămilei, privi la Ben Hur și apoi se îndreptă către bătrân și către damă.

„Iertare, vă rog pe amîndoi de iertare. Eū sînt Messala,” zise el. „Și vă jur pe bătrâna mamă Tellus, eū nu v'am vădut nici pe voi nici cămila! Ce privesce pe bunii ómeni, — m'am încređut póte prea tare în istețimea mea. Voiam să rid de ei, — acum rid ei de mine. Fie-le de bine!”

Privirea sinceră și făr de grije, cu care privia la cei dimprejur, și gestul mâinii, cu care însoți privirea aceea consună pe deplin cu cuvintele lui. Mulțimea tăcea, pentru ca să audă, ce va mai zice. Sigur de triumful său asupra celor vătămăți, îndrumă Messala pe însoțitorul său, să ducă căruța în depărtare sigură, ér apoi se îndreptă îndrăzneț către damă:

„Te interesezi de bunul bătrân, a cărui iertare, dacă nu am parte de ea acum, o voi cere mai apoi cu rivnă cu atât mai mare; tu ești fata lui, pare-mi-se.”

Ea nu-i răspunse.

„Pe Pallas, tu ești frumoasă! Griji, să nu te privească Apollo din greșelă de perduta sa draguță. Sînt curios a sci, care țară se póte mândri cu aceea, că te-a născut. Nu te întorcede de la mine. Pe zei! Sórele Indiei străluce din ochii tîi; la marginile gurii tale Egiptul a sădit simbolele iubirii sale. Perpol! Nu te întorcede către sclavul acela, mai înainte de ce te-ai fi arētat cestui de aici grațiosă. Spune-mi cel puțin, că mi-ai iertat.”

Ea aci îi tăiă vorba.

„Veți să vii aici?” zise ea către Ben Hur suridend și cu o plecare dragălașă a capului.

„Iea pocalul acesta și-l umple, te rog,” zise ea către Ben Hur. „Tatăl meu e setos.”

„Sînt sincerul tîu serv.”

Ben Hur se întorse, să-i împlinescă dorința și era acum față în față cu Messala. Privirile li-se întîlniră. A Iudeului era dăcósă, a Romanului scânteia de voe răsătată.

„O, străino, în tocmai așa frumoasă pe cât de crudelă!” zise Messala salutându-o cu mâna. De cum va nu te va duce Apollo, mă veți revedé. Nesciindu-ți patria nu pot numi nici un zeu, căruia să te recomand, pe toți zeii, te voi recomanda decî mie însu-mi.”

Védend, că Myrtitul domolise caii și-i gătise de plecare, s'a întors la căruță. Fata privia în urma lui, când se ducea, și orî ce ar fi fost, ceea ce se vedea în ochii ei, aceea totuși numai neplăcere nu era. Luă apoi pocalul. Tatăl ei beu, ér după aceea îl duse ea la buze și plecându-se îl întinse lui Ben Hur. Nici când nu s'a sevârșit vre o lucrare cu atâta grație și farmec.

„Ține-l, te rugăm! E plin de binecuvîntări, — tóte pe sama ta!”

Chiar se redicase cămila și era se pornescă mai de parte. Atunci zise bătrânul către Ben Hur:

„Vino aici la mine!”

Ben Hur se duse cu reverință la el.

„Tu ai prestat străinului un serviciu mare. Numai un singur Dumnezeu este. În numele lui cel sfînt îți mulțamesc. Eū sînt Valtasar Egipténul. Din colo de satul Dafnei, în dumbrava cea mare de finici, în umbra finicilor ei, locuesce șeicul Ilderim Nobilul, érá noi sîntem óspeții lui. Cercetéză-ne acolo. Veți găsi primire prietinosă și o inimă recunoscătoare.”

Uimit de glasul cel limpede al bătrânului și de ființa cea însuflătoare de reverință rămase Ben Hur. Privind în urma lor, cum se depărtau, zări și pe Messala, el se ducea, pe cum venise, vesel, nepăsătoriu și ridend a batjocură.

IX.

Planuri de rēsbunare.

De-a rindul nu este chip mai sigur de a se face neplăcut deapropelui, de cât să te porți bine acolo, unde el s'a purtat rău. În cazul acesta Malluch spre fericire a fost o excepție de la regulă. Întîmplarea, a cărei mărturie fuse mai adineaori, îi potențase respectul față cu Ben Hur, căci el nu putea să nu-i recunoscă bărbăția și dibăcia. De cum va ar mai fi putut arunca o privire în istoria tinărului, rezultatele zilei a bună samă ar fi fost destul de momentóse pe sama bunului Simonide.

Ce privia punctul cel din urmă, ceea ce aflase până acum, cuprindea chiar numai două fapte: obiectul cercetărilor lui era un Iudeu și fiul adoptiv al unui Roman vestit. O altă urmare, carea putea să corēspundă adevărului, începu a se forma în spiritul solului viclean: între Messala și între fiul duumvirului esista óre care raport. Dar felul acestui raport — cum ar poté să-l afle cu siguranță? Pe lângă tótă istețimea lui de a desvêli lucruri ascunse, el nu-și scia da samă despre căile și mijlócele, cari l-ar poté duce la deslegarea acestei ghicituri.

În încercătura sa îi veni într'ajutor însu-și Ben Hur. El își puse mâna pe brațul lui Malluch și-l trase la o parte diu mulțimea, care perdue deja interesarea față de bătrânul preot și de tainicului isvor.

„Bunule Malluch,” zise el oprindu-se, „póte să uíte óre cine pe mamă-sa?”

Întrebarea veni făr de veste, și dintr'însa nu se putea afla, ce intenționéză întrebătoriu; ea se înșiră între întrebări de acelea, cari turbură pe cel întreat. Malluch scrută fața lui Ben Hur, doră va afla într'însa vre o alusiune la sensul întrebării, dar în loc de acésta vedu două pete roșii, câte unul pe fiesce care obraz, și în ochii lui vedu lucind óre ce, ca și cum ar fi fost lacrimi oprite. Apoi răspunse în chip mecanic: „Nu!” adaugend un călduros: „Nici o dată!” ér în clipa următoare, după ce s'a recules, mai

adause: „De cum va omul e Israilit, atunci nici o dată!” Ér după scurtă gândire continuă: „Ceea ce am învețat mai întăit în sinagogă, a fost schema; ér apoi sentența fiului lui Sirac: „Mărirea omului este din cinstea tătâne-său, și ocară fiilor este mama necinstită.”

Petele cele roșii de pe obrajii lui Ben Hur se roșiră și mai tare.

„Cuvintele acestea îmi aduc ér a minte timpul copilăriei mele; și Malluch, ele dovedesc, că tu ești adevărat Israilitean veritabil. Eū așa cred, că mă pot încrede în tine.”

Ben Hur lăsă brațul, care-l ținuse până acum, prinse crețele hainei, carea-i acoperia peptul, și le strinse convulsiv, ca și cum ar fi voit, să sugrume o durere orî un sentiment tot așa de ascuțit ca și durerea.

„Tatăl meu,” zise el, avea nume bun și în Ierusalim, unde locuia, avea parte de multă onóre. La mórtea lui mama era în flórea vrîstii femeesci; nu ajunge, să spun despre ea, că era bună și frumoasă; nu, — vorba ei era numai iubire și blândetă, și faptele ei o lăudaū toți locuitorii cetății; cu voe bună privia în viitoriu. Aveam o sorioră; ea și eū eram singurii prunci, și noi eram așa de fericiți, cât cel puțin eū îmi aduc pururea cu bucurie a minte de sentența bătrânului rabbi:

„Dumnezeu nu putea să fie în tot locul de față, și pentru aceea a creat mame”. — Într'o zi s'a întîmplat unui Roman de poziție înaltă o nenorocire, când trecea călare pe dinaintea casei noastre în fruntea unei cohorte. Legionarii sparseră pórtă și ne prinseră. De atunci nu am mai vădut pe mama și pe soru-mea. Nu sciū, dacă mai trăesc orî aū murit, nu sciū, ce s'a făcut din ele. Dar, Malluch, omul acela din căruța a fost de față, când ne-a dat în mâinile sbirilor; el a audit văetarea rugătoare pentru prunci ei și a rîs, când aū dus-o cu de-a sila. Abia ași poté spune, ce se întipăresce mai adânc aducerii a minte, iubirea orî ura. — Astăzi l-am recunoscut de departe, și Malluch,” — el érá prinse de braț pe soțul său—, el cunoște și duce cu sine secretul, pentru aflarea căruia mi-ași da viața: póte să-mi spună, dacă mai trăesc și unde e și în ce stare se află; de cum va a murit, nu, de cum va aū murit, — multă grije a făcut din amîndouă una, — el îmi póte spune, unde aū murit, și de ce, și unde mă așteptă osēmintele lor.”

„Și el nu voescé?”

„Nu!”

„De ce nu?”

„Eū sînt Iudeu, ér el Roman.”

„Dar Romanii aū limbă, și Iudeii, orî cât sînt ei de desprețuiți, totuși aū mijlóce, cu cari să-i facă, să grăescă.”

(Va urma.)

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

Pilulele curăţitoare de sânge

numite mai de mult pilule universale ale lui

I. PSEPHOFER

merită cu tot dreptul numele din urmă, pentru că în adevăr există multe bôle, în cari aceste pilule au confirmat efectul lor în adevăr escelent.

De mulţi ani aceste pilule sînt pretutindenea lăţite, şi puţine familii vor fi, în cari să lipsescă o mică proviziune din acest escelent mijloc de casă.

De mulţi medici aceste pilule au fost şi sînt recomandate ca mijloc de casă, cu deosebire contra tuturor bôlelor, cari se nasc din *mistiurea rea* şi din *obstipaţiune*, ca: *perturbaţiuni în circulaţia ferii, bôle de ficat, slăbirea maşelor, colică, congestiuni de sânge la creeri, hemoroidi etc.*

Prin însuşirea lor curăţitoare de sânge ele sînt de efect cu deosebire bun la *anemie* şi la bôlele rezultate din această, ca: *gălbănirea, dureri de cap nervose etc.* Afară de aceea aceste pilule curăţitoare de sânge lucră atât de domol, în cât nu cauză nici cea mai mică durere, şi prin urmare pot fi luate fără grije şi de persoanele cele mai slabe şi chiar şi de copii.

Aceste *pilule curăţitoare de sânge* se produc veritabile *singur numai în farmacia la „Mărul de aur al imperiului“ a lui I. Pserhofer, Singerstrasse Nr. 15, Viena*, şi costă o şatulă cu 15 pilule 21 cr. v. a., o ruletă cu 6 şatule costă fl. 1.05, trimitere francată cu rambursă fl. 1.40. Trimiţându-se banii înainte o ruletă de pilule francată costă fl. 1.25, 2 rulete fl. 2.30, 3 rulete fl. 3.35, 4 rulete fl. 4.40, 5 rulete fl. 5.20, 10 rulete fl. 9.20. Mai puţin ca o ruletă nu se poate espeda.

NB. În urma lăţirii lor mari aceste pilule sînt imitate sub cele mai diferite forme şi numiri; ne rugăm deci a cere apriat *pilulele curăţitoare de sânge ale lui I. Pserhofer* şi a considera numai pe acelea de *veritabile*, a căror instrucţiune de întrebuiţare este provădută cu iscălitura **I. Pserhofer** şi care poartă pe inscripţia coperişului aceea-şi iscălitură cu scrisore **roşie**.

Dintre nenumăratele scrisori, în cari consumenţii acestor pilule mulţămesc pentru sănătatea redobîndită după cele mai diferite şi mai grele bôle, lăsam să urmeze aici numai puţine, cu observarea, că orî cine, care le-a folosit numai o dată, le recomandă mai de parte:

Köln, 30 Aprilie 1893.

Stimate Domnule Pserhofer! Fii atât de bun şi trimite-mi erăşi 15 suluri din neîntrecutele Dtale piluri pentru curăţirea sîngelui, cu rambursă postală. Şi prin această îţi exprim sincera mea mulţămîtă pentru puterea miraculoasă, a pilurilor Dtale.

Rămân cu deplină stimă *Francisc Pawlistik, Köln Lindenthal*

Hrasche, lângă Flöduik, 12 Septembrie 1887.

Stim. Domn! Voaia lui Dumnezeu a fost, că mi-au venit în mîni pilulele DV., er acum Vă scriu despre rezultat: m'am fost răcit în patul nascerii, așa că n'am mai putut lucra nimica şi sigur aş fi deja murtă, dacă nu m'ar fi scăpat miraculoşele Dvostre pilule. Dumnezeu să Te binecuvinteze de o mie de ori pentru această. Am încredere, că pilulele Dvostre mă vor vindeca de tot, pe cum au dat şi altora sănătatea.

Teresa Knific.

Wiener-Neustadt, 9 Decembrie 1887.

Stimabile Domn! Vă exprim cea mai călduroasă mulţămîtă în numele mătusei mele de 60 de ani. Acesta a pătit 5 ani de catar

cronic de stomac şi de bôlă de apă. Viaţa îi era chin, şi se credea deja perdută. Din întimplare a căpăt o şatulă din escelentele Dvostre pilule curăţitoare de sânge şi după întrebuiţarea mai lungă a acestora s'a vindecat.

Cu distins respect *Iosefa Weinzettel.*

Eichengraberamt, lângă Gföhl, 27 Martie 1889.

Stimabil Domn! Devotat subscrisul mă rog a-mi trimite încă o dată 4 rulete din pilulele Dvostre într'adevăr folositoare şi escelente. Nu pot întrelăsa a Vă exprima deplina mea recunoştină despre valoarea acestor pilule, cari le voi recomanda cu totă căldura tuturor bolnavilor, ori unde voi ave prilej. Despre această mulţămîtă a mea Te imputernicesc, să faci ori ce întrebuiţare publică.

Cu distins respect *Ignatie Hahn.*

Gotschdorf, lângă Kohlbach, Silesia austriacă, 8 Octombrie 1888.

Stimabile Domn! Te rog frumos a-mi trimite o ruletă cu 6 şatule din pilulele Dvostre universale curăţitoare de sânge. Numai miraculoşelor Dvostre pilule am să mulţămesc, că am scăpat de o bôlă de stomac, care m'a chinuit 5 ani de zile. Aceste pilule nu se vor mai găta nici când din casa mea, şi Vă exprim prin această cea mai călduroasă a mea mulţămîtă.

Cu cel mai mare respect. *Anna Zwickel.*

Licner de plante alpine de *W. Ottm. Bornhard* din Lindau în contra tuturor suferinşelor de stomac. Un flacon 2 fl. 60 cr., 1/2 flacon 1 fl. 40 cr.

Alifie americană în contra podagreii, cel mai eficace mijloc în contra afecţiunilor podagrose şi reumatice: ca dureri pe şirul spinării, junghiuri în picioare, ischias, migrene, durere nervoasă de dinţi, dureri de cap, junghiuri în urechi, fl. 1.20.

Pomadă de Tannochinină de *I. Pserhofer* de un şir lung de ani recunoscut chiar şi de medicul, ca cel mai bun remediu pentru creşterea părului. O dosă mare elegant confecţionată 2 fl.

Emplastru Universal de prof. *Steudel*, în contra ranelor produse prin armă, pe cum şi contra ranelor maligne, umflăturilor la picioare şi glandule, contra furneului şi cōcerii de deget, contra cōcerii peptului şi picioarelor podagrose şi multe alte asemenea manifestăţiuni. 1 borcan 50 cr., trimitere francată 75 cr.

Fiakerpulver în contra catarelor, răguşelei şi tusei, 1 şatulă 85 cr., trimitere francată 60 cr.

Spirit de bucate cu şi fără sare 1 flacon 70 cr.

Balsam de degerături de *I. Pserhofer*, de mulţi ani recunoscut de cel mai bun remediu în contra degerăturilor de tot felul, pe cum şi în contra ori şi căru fel de rane invecitate. 1 borcan 40 cr. cu trimitere francată 65 cr.

A fară de preparatele aici numite se află tôte specialităţile farmaceutice anunţate în ziarele medicale austriace şi în cele străine şi la cerere se procură prompt şi ieftin toţi articoli, cari nu se vor afla pôte în deposit.

Trimiterile prin postă se efectnesc cât se pôte de lute, trimiţându-se banii înainte; comande mai mari se trimit cu rambursă. Comandele se vor efectui francate numai atunci, când se va trimite preţul înainte, şi în cazul acesta spesele postale sînt mult mai mici.

Ca veritabile sînt a se privi numai acele, a căror asiguraţiune poartă în colóre neagră numele **I. Pserhofer**, şi acele şatule, ce poartă pe coperiş acela-şi nume în colóre **roşie**.

Farmacia lui **I. Pserhofer** „la mărul de aur al imperiului“ Viena I., Singerstrasse Nr. 15.

În deposit: **Iosif Török, Budapesta, Királyutca 12.**